

Byla C-910/19

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2019 m. gruodžio 12 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Tribunal Supremo, Sala de lo Civil (Ispanija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. gruodžio 10 d.

Kasatorius:

Bankia, S. A.

Kita kasacinio proceso šalis:

Unión Mutua Asistencial de Seguros (UMAS)

<...> [procedūros numeris ir pranešėjas]

TRIBUNAL SUPREMO (AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS, ISPANIJA)

Civilinių bylų kolegija

PLENARINIS POSĖDIS

Nutartis <...>

<...> [teismo sandara]

Madridas, 2019 m. gruodžio 10 d.

<...> [pranešėjas]

FAKTINĖS BYLOS APLINKYBĖS

PIRMA.- Ši Ispanijos Aukščiausiojo teismo Civilinių bylų kolegija turi išspręsti kasacinį skundą, pateiktą dėl 2016 m. gruodžio 21 d. Madrido (**orig. p. 2**) Apeliacinio teismo (14 skyrius) sprendimo apeliaciniame procese Nr. 657/2016

dėl akcinės bendrovės atsakomybės, susijusios su prospektu, kuriuo paskelbtas viešas pasiūlymas pasirašyti akcijas, turinio.

ANTRA.- Svarstydamas, balsuodamas ir priimdamas sprendimą dėl šio skundo [prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs] teismas nusprendė, kad gali tekti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą. <...> [šalių išklausymas]

TREČIA.- Pareiškėja ir kita kasacinio proceso šalis *Unión Mutua Asistencial de Seguros* (Tarpusavio draudimo paramos sąjunga) (toliau – UMAS) <...> trumpai apibendrina, kad nebuvo poreikio pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, nes su prospektu susijusi atsakomybė neįtraukiama į 2003 m. lapkričio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos 2003/71/EB dėl prospekto, kuris turi būti skelbiamas, kai vertybiniai popieriai siūlomi visuomenei ar įtraukiami į prekybos sąrašą, ir iš dalies keičiančios Direktyvą 2001/34/EB, turinį. Taip pat ji teigė, kad pagal Ispanijos teisės sistemą paskelbus prospektą atsakomybė atsiranda bet kuriuo atveju.

KETVIRTA.- Atsakovė ir kasatorė *Bankia S. A.* <...> trumpai apibendrina, kad iškeltas klausimas nebuvo išspręstas Bendrijos jurisprudencijoje ir todėl dėl jo reikia pateikti prašymą [priimti prejudicinį sprendimą].

TEISINIAI PAGRINDAI

PIRMAS.– *Bylos dalykas.*

1. 2011 m. *Bankia S. A.* paskelbė viešą siūlymą pasirašyti akcijas (isp. *oferta pública de subscripción*; toliau – OPS), kad jomis būtų galima prekiauti biržoje. (orig. p. 3)

2. Pasiūlymas buvo skirtas dviem interesų grupėms: vienai, sudarytai iš mažmeninių investuotojų, darbuotojų ir administratorių (jai siūlant 60 proc. visų siūlomų akcijų) ir kitai, sudarytai iš kvalifikuotų investuotojų (jiems siūlant likusius 40 proc.), arba „institucinei grupei“.

Pirmajai grupei didžiausia investuotina suma nustatyta 10 000 EUR (darbuotojų ir administratorių pograpiui) ir 250 000 EUR (mažmeninių investuotojų pograpiui).

Antrajai grupei, kuriai nustatyta 60 000 EUR dydžio mažiausia investuotina suma, prospekte nurodytos dvi akcijų dalys:

a) 50 proc. akcijų turėjo būti skirtos profesionaliems investuotojams, nurodytiems *Ley del Mercado de Valores de 1988* (1988 m. Akcijų rinkos įstatymas) (toliau – LMV) 78 bis III straipsnio a–d pastraipose, t. y. įmonėms, kurioms gali būti reikalingas leidimas arba taikytina viešoji kontrolė, kaip antai kredito įstaigoms, investicinių paslaugų įmonėms, draudimo įmonėms, kolektyvinio investavimo subjektams, pensijų fondams ir t. t., valstybinėms įstaigoms ir didelėms įmonėms;

b) likę 50 proc. galėjo būti skirti tos pačios nuostatos e dalyje nurodytiems profesionaliems klientams („likusiems klientams, pateikusiems išankstinius prašymus ir aiškiai atsisakiusiems būti vertinamiems kaip mažmeniniai klientai“).

3. Pasiūlymo galiojimo pradžia tiek institucinei grupei, tiek mažmenininkų grupei buvo ta diena, kai CNMV įregistravo prospektą (2011 m. birželio 29 d.).

Nuo minėtos dienos iki 2011 m. liepos 18 d. nustatytas vadinamasis „užsakymų portfelio sudarymo laikotarpis“, per kurį galimi kvalifikuotieji investuotojai galėjo pateikti akcijų pasirašymo pasiūlymus.

Pasiūlymą pateikusi įmonė (*Bankia Bolsa*) šiuo laikotarpiu vykdė „pasiūlymo sklaidos ir reklamos veiklą siekiant iš galimų jo gavėjų gauti nurodymą dėl akcijų skaičiaus ir kainos, už kurią jie būtų pasiryžę pasirašyti akcijas“.

Paskutinę šio laikotarpio dieną šiai grupei buvo nustatyta kaina ir išrinkti akcijų pasirašymo pasiūlymai, kurie juos patvirtinus tapo nebeatšaukiami ir pagal kuriuos investuotojams buvo paskirtos atitinkamos (**orig. p. 4**) akcijos (2011 m. liepos 19 d.), o kitą dieną pradėtos oficialios derybos.

4. Tiek mažmenininkų grupei, tiek institucinei grupei nustatyta akcijų kaina buvo 3,75 EUR.

5. Pagal šį pasiūlymą *Bankia* kreipėsi į *Unión Mutua Asistencial de Seguros* – įmonę, savidraudos tvarka vykdančią draudimo veiklą, – ir pasiūlė jai pasirašyti įmonės akcijas.

6. 2011 m. liepos 5 d. UMAS pasirašė pirkimo užsakymą dėl 160 000 vnt. *Bankia* akcijų, kurioms nustatytas 3,75 EUR dydžio kursas ir taip susitarė dėl bendro 600 000 EUR dydžio išmokėjimo.

7. Performulavus emitento įmonės *Bankia* metines finansines ataskaitas antrinėje rinkoje akcijos prarado beveik visą savo vertę ir jų išmokėjimas buvo sustabdytas.

Ankstesniuose mažmeninių investuotojų inicijuotuose procesuose šis Aukščiausiasis teismas keliuose sprendimuose padarė išvadą, kad emisijos prospekte, palyginti su tikrąja emitento įmonės ekonomine padėtimi, buvo didelių neatitikimų.

8. UMAS įmonei *Bankia* pareiškė ieškinį, kuriame visų pirma reikalavo pripažinti akcijų įsigijimą negaliojančiu dėl klaidos, susijusios su sutikimu dėl jų pirkimo.

Papildomai ji prašė pripažinti *Bankia* atsakomybę už tai, kad emisijos prospektas buvo nepakankamai tikslus.

9. Pirmosios instancijos sprendime buvo patenkintas pagrindinis ieškinio reikalavimas, taip pat buvo konstatuota, kad akcijų įsigijimas dėl iškraipančios su sutikimu susijusios klaidos negalioja ir buvo nurodyta gražinti įmokas.

10. *Bankia* dėl šio sprendimo pateikė apeliacinį skundą, kurį apeliacinis teismas atmetė paneigęs negaliojimą ir patvirtinęs su prospektu susijusią atsakomybę. Sprendimas buvo pagrįstas toliau nurodytais apibendrintais svarstymais: i) UMAS yra kvalifikuota investuotoja, tačiau nėra nustatyta, kad ji turėtų specialaus dalyvavimo OPS galimybę ir dėl savo investicinės grupės investuotojos padėties jame gali dalyvauti tik bendra tvarka; ii) kadangi viešajame pasiūlyme dalyvavo mažmeniniai ir kvalifikuoti investuotojai, informacijoje, kurią *Bankia* (orig. p. 5) pateikė prospekte, UMAS taip pat buvo susieta su minėtais investuotojais; iii) sąskaitos buvo performuluotos todėl, kad buvo konstatuota, jog pradinės sąskaitos ir prospekte nurodyti duomenys neatitiko teisingo pateikimo ir apdairaus įvertinimo principų; iv) dėl prospekto netikslumo atsiranda pagal LMV 28 straipsnio 3 dalį numatyta atsakomybė, taigi turi būti apsvarstyti papildomi veiksmai; v) žalos atlyginimas apskaičiuojamas pagal gautos sumos (600 000 EUR) ir akcijų vertės ieškinio pareiškimo dieną (2015 m. gegužės 22 d.) skirtumą, pareiškėjai nustatant įpareigojimą gražinti akcijas ir atitinkamus dividendus (taip pat atitinkamas teisėtas palūkanas, sukauptas nuo jų gavimo dienos); vi) [UMAS] nuo ieškinio pateikimo dienos nustato sumos, už kurią atsakinga *Bankia*, teisėtas palūkanas.

11. *Bankia* Ispanijos Aukščiausiajame teisme pateikė kasacinį skundą. Išankstiniuose svarstymuose dėl sprendimo šis teismas nusprendė pateikti šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

ANTRAS.- *Pagrindinėje byloje nagrinėjamas klausimas.*

Nagrinėjamas svarbus klausimas, ar tuo atveju, kai viešas pasiūlymas pasirašyti akcijas pateikiamas tiek mažmeniniams investuotojams, tiek kvalifikuotiems investuotojams ir išleidžiamas mažmenininkams skirtas prospektas, ieškinyje dėl atsakomybės, susijusios su prospektu, apima abiejų rūšių investuotojus, ar tik mažmenininkus, t. y. ar instituciniam kreditoriui gali tekti su prospektu susijusi atsakomybė nepaisant to, kad tuo atveju, kai pasiūlymas teikiamas tik kvalifikuotiems investuotojams, šio dokumento skelbti nereikia.

Taip pat ginčytina tai, ar siekiant nustatyti, ar emitento įmonei priskirtina atsakomybė, kvalifikuoto investuotojo atveju galima atsižvelgti į tai, kad jis turėjo prieigą prie kitų informacijos šaltinių dėl viešąjį pasiūlymą teikiančios emitento įmonės ekonominės padėties, kuriuose pateikiama informacija nesutampa su esančia prospekte.

TREČIAS.- *Bendrijos nuostatos. (orig. p. 6)*

1. 2003 m. lapkričio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos 2003/71/EB dėl prospekto, kuris turi būti skelbiamas, kai vertybiniai

popieriai siūlomi visuomenei ar įtraukiami į prekybos sąrašą, ir iš dalies keičiančios Direktyvą 2001/34/EB 3 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Prievolė paskelbti prospektą netaikoma tokiems pasiūlymų tipams: a) vertybinių popierių pasiūlymas, skirtas tik kvalifikuotiems investuotojams.“

2. Tos pačios direktyvos 6 straipsnyje su antrašte „Su prospektu susijusi atsakomybė“ nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad atsakomybė už prospekte nurodytą informaciją būtų skiriama bent jau emitentui arba jo administraciniais, valdymo ar priežiūros organams, siūlytojui, asmeniui, prašančiam įtraukimo į prekybos reguliuojamoje rinkoje sąrašą, arba garantui. Atsakingi asmenys aiškiai įvardijami prospekte nurodant jų vardus, pavardes ir funkcijas arba, jei tai juridiniai asmenys, jų pavadinimus ir registruotas buveines, taip pat turi būti jų pareiškimai, kad, jų žiniomis, prospekte esanti informacija atitinka tikrovę ir kad prospekte nepraleista nieko, kad galėtų turėti įtakos jo reikšmei.

2. Valstybės narės užtikrina, kad jų įstatymai ir kiti teisės aktai dėl civilinės atsakomybės būtų taikomi asmenims, atsakingiems už prospekte nurodomą informaciją. Tačiau valstybės narės užtikrina, kad jokia civilinė atsakomybė neskiriama jokiam asmeniui tik dėl santraukos, įskaitant bet kokią jos vertimą, nebent ji yra klaidinanti, netiksli ar nenuosekli skaitant kartu su kitomis prospekto dalimis.“

KETVIRTAS. – *Nacionalinė teisė.*

1. *Ley 24/1988, de 28 de julio, del Mercado de Valores* (1988 m. liepos 28 d. Akcijų rinkos Įstatymas) 30 bis 1 straipsnio (*Oferta pública de venta o suscripción de valores* (Vertybinių popierių pardavimo arba pasirašymo vieši pasiūlymai)) šiam atvejui dėl jo datos taikytinoje redakcijoje nustatyta:

„1. Viešu vertybinių popierių pardavimo ar pasirašymo pasiūlymu laikomi visi bet kokios formos ir bet kokiomis priemonėmis asmenims pateikti pranešimai, kuriuose pateikiama pakankamai informacijos apie pasiūlymo sąlygas ir siūlomus vertybinius popierius, kad investuotojas galėtų nuspręsti, ar įsigyti arba pasirašyti šiuos vertybinius popierius.

Pareiga paskelbti prospektą netaikoma toliau nurodytiems pasiūlymų tipams, kurie šio įstatymo taikymo tikslais nelaikomi viešu pasiūlymu:

a) vertybinių popierių pasiūlymas, skirtas tik kvalifikuotiems investuotojams.“
(orig. p. 7)

2. To paties įstatymo 28 straipsnyje (*Responsabilidad por folleto* („Su prospektu susijusi atsakomybė“)) nurodyta:

„1. Atsakomybė už prospekte esančią informaciją pagal teisės aktuose nustatytas sąlygas tenka (mažiausiai) emitentui, pasiūlymo teikėjui ar asmeniui, prašančiam leisti dalyvauti derybose oficialioje antrinėje rinkoje ir šių asmenų administratoriams.

Ankstesnėje pastraipoje nurodyta atsakomybė savo ruožtu tenka vertybinių popierių užtikrinimo priemonių davėjui, kiek tai susiję su informacija, kurią jis turi parengti.

Vadovaujantis subjektas taip pat atsako už patikrinimo darbus, kuriuos vykdo pagal teisės aktuose nustatytas sąlygas.

Pagal teisės aktuose nustatytas sąlygas atsakomybė taip pat tenka kitiems asmenims, kurie sutinka prisiimti su prospektu susijusią atsakomybę, su sąlyga, kad taip nurodyta minėtame dokumente, ir kitiems prie jų nepriskirtiems asmenims, kurie duoda leidimą dėl prospekto turinio.

2. Už prospekte pateikiamą informaciją atsakingi asmenys jame aiškiai nurodomi pažymint jų vardus, pavardes ir pareigas arba, juridinių asmenų atveju – pavadinimą ir registruotą buveinę. Jie taip pat turi patvirtinti, kad, jų nuomone, prospekte pateikta informacija atitinka tikrovę ir nepraleisti jokie duomenys, kurie dėl savo pobūdžio galėtų pakeisti prospekto taikymo sritį.

3. Laikantis teisės aktuose nustatytų sąlygų visi ankstesnėse dalyse nurodyti asmenys priklausomai nuo konkretaus atvejo atsako už visus nuostolius ir žalą, kuriuos dėl melagingos informacijos ar atitinkamų duomenų neįtraukimo į prospektą ar dokumentą, kurį prireikus turi paruošti užtikrinimo priemonių davėjas, patiria vertybinius popierius įsigiję asmenys.

Terminas ieškiniui dėl atsakomybės priskyrimo pasibaigia praėjus trejiems metams nuo tada, kai ieškovas gauna galimybę sužinoti apie informacijos melagingumą ar praleidimą, susijusius su prospekto turiniu.

4. Iš ankstesnėse dalyse nurodytų asmenų negalima pareikalauti prisiimti atsakomybę remiantis prospekto santrauka ar vertimu, nebent jie klaidinantys, netikslūs ar nenuoseklūs likusių prospekto dalių atžvilgiu, arba jei juose nepateikiama esminė informacija, skirta padėti investuotojams nuspręsti, ar investuoti į vertybinius popierius.“

PENKTAS.- Būtinybė pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą

1. Nei Direktyvoje 2003/71/EB, nei Ispanijos teisės aktuose aiškiai nereguluojama, ar tokiais atvejais, kai pateikiamas mišrus pasiūlymas pasirašyti vertybinius popierius, t. y. kai jis skirtas tiek mažmeniniams investuotojams, tiek (**orig. p. 8**) kvalifikuotiems investuotojams, pastarieji taip pat gali pareikšti ieškinį dėl su prospektu susijusios atsakomybės, atsižvelgiant į tai, kad kai emisija skirta tik šiam investuotojų tipui, prospekto paskelbti nebūtina.

Minėtoje direktyvoje nepateikiamas aiškus atsakymas į iškeltą klausimą, nes, viena vertus, remiantis direktyva pasiūlymų, skirtų tik kvalifikuotiems investuotojams atveju prospekto paskelbti nebūtina (3 straipsnio 2 dalis), bet, kita vertus, jos 27 konstatuojamoje dalyje nustatyta, kad investuotojai turėtų būti ginami užtikrinant patikimos informacijos skelbimą, neišskiriant skirtingų investuotojų tipų.

2. Jei viešas akcijų pasirašymo pasiūlymas (OPS) būtų buvęs skirtas tik kvalifikuotiems investuotojams, prospektas nebūtų buvęs būtinas. Tačiau į pasiūlymą įtraukus mažmenininkų grupę, buvo privaloma prospektą paskelbti, o dėl to kyla problemų, kai reikia nuspręsti dėl jo taikymo kvalifikuotiems investuotojams, kuriems, kaip tradiciniams adresatams, galėjo turėti įtakos tai, kas ieškinyje laikoma dideliais minėtame dokumente pateiktos su finansais susijusios informacijos netikslumais, atsižvelgiant į tai, kad, regis, tokiais atvejais tiek Bendrijos, tiek nacionaliniuose teisės aktuose numatyta, jog kvalifikuoti investuotojai turi reikiamus pajėgumus ir informacines priemones, todėl jie gali priimti sprendimą dėl investavimo.

Direktyvoje taip pat nėra aiškiai apibrėžta, ar, net jei manoma, kad kvalifikuoti investuotojai gali pareikšti ieškinį dėl atsakomybės už prospektą, norint atleisti pasiūlymą pateikusia bendrovę nuo šios atsakomybės, galima atsižvelgti į kitus informacijos šaltinius, kuriais minėti investuotojai galėjo naudotis, atsižvelgiant į jų ankstesnius teisinius ir ekonominius santykius su OPS emitentu, kaip antai, dalyvavimą pasiūlymą pateikusios įmonės akcininkų arba jos administracinių organų veikloje.

3. Šiuo atveju atsižvelgiant į tai, kad šio kasacinio teismo sprendimo negalima apskųsti įprasta tvarka, ir kad kyla aiškinimo abejonių, kurios viršija valstybinį lygį ir turi įtakos Sąjungos teisės aktams, dera pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą tam, kad ESTT nuspręstų, ar su prospektu susijusi atsakomybė taikoma tik (**orig. p. 9**) mažmeniniams investuotojams, bet ne kvalifikuotiems investuotojams, net jei pasiūlymas buvo pateiktas abiem grupėms ir prospektas buvo paskelbtas. Taip pat [reikia nuspręsti], ar prireikus galima atsižvelgti į kvalifikuotų investuotojų žinių apie OPS emitento ekonominę padėtį, apie kurią prospekte informacija nepateikiama, lygį, atsižvelgiant į jų teisinius ar komercinius santykius su minėtu emitentu (dalyvavimą jo akcininkų ar administracinių organų veikloje ir kt.).

Svarbu tai, kad, kiek tai susiję su byloje nagrinėjamu klausimu, atsakymas į šį prašymą turi lemiamą reikšmę sprendimui.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta,

DĖSTOMOJI DALIS

KOLEGIJA NUTARIA:

Pagal SESV 267 straipsnį pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus dėl 2003 m. lapkričio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos 2003/71/EB dėl prospekto, kuris turi būti skelbiamas, kai vertybiniai popieriai siūlomi visuomenei ar įtraukiami į prekybos sąrašą, ir iš dalies keičiančios Direktyvą 2001/34/EB 3 straipsnio 2 dalies ir 6 straipsnio aiškinimo:

1. Kai viešas pasiūlymas pasirašyti akcijas skirtas tiek mažmeniniams investuotojams, tiek kvalifikuotiems investuotojams, ir mažmenininkams paskelbiamas prospektas, ar su prospektu susijusi atsakomybė taikoma abiejų tipų investuotojams, ar tik tiems mažmenininkams?

2. Jei į ankstesnį klausimą būtų atsakyta taip, kad minėta atsakomybė taip pat taikoma kvalifikuotiems investuotojams, ar galima atsižvelgti į jų žinių apie OPS emitento ekonominę padėtį, apie kurią prospekte informacija nepateikiama, lygį, atsižvelgiant į jų teisinius ar komercinius santykius su minėtu emitentu (dalyvavimą jo akcininkų ar administracinių organų veikloje ir kt.)?

<...> (**orig. p. 10**) <...> [Nuorodos į tai, kad apie sprendimą pranešta ir kad jo negalima apskūsti, ir parašai] (**orig. p. 11**)